

LIBRIS

We know
books

Luminița Aldea

*Ce dulci sunt
fructele amare...*

VOLUMUL II

E I K O N

București, 2025

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)

ISBN general: 978-606-49-1495-8
ISBN vol. II: 978-606-49-1497-2

Sursă ilustrație copertă: Ady Setiawan / Pixabay
DTP: Mihăița Stroe
Editor: Valentin Ajder

Geremiah Kermani

Focul s-a stins. În casă e frig. Daria nu s-a mai dus să pună pe foc. Ceaiul în căni e neatins și rece. Povestea Ștefănicăi Cremene a răscolit-o adânc. A simțit toată durerea și disperarea mamei despărțite de prunci și alungate de nevoi de acasă. I-a simțit tot dorul și înstrăinarea, tot sacrificiul. Nu știa ce să spună. S-a gândit la copiii ei care îi erau elevi. Erau cumiți. A întins mâinile peste masă și a luat mâinile Stefaniei.

— Stefania, cum a fost când te-ai întors acasă?, îndrăzni să întrebe, dar o făcea cu teamă. Intuia din tăcerea și din expresia chipului femeii că nu a fost totul așa cum a visat.

— Nu-mi mai spuneți Stefania. În România sunt Ștefănica.

Tac amândouă. Cuvintele nu-și găsesc drumul spre viață. Afară vântul aruncă cu zăpadă viscolită în ferestre și șuieră nebun, buimac prin văzduh.

— Nu există întoarceri acasă!, exclamă cu furie și durere Ștefănica. Nici nu mai știu ce există și ce nu, ce merită și ce nu. Viața nu a stat pe loc să mă aștepte pe mine să mă întorc.

Daria nu are curaj să pună întrebări. Așteaptă doar ca ea să spună ceva, dacă mai are de spus, dacă nu, să fie doar tăcere.

— Nimic nu are sens. Copiii au crescut. I-am găsit mari și învățați să trăiască fără mine. Eu le-am adus jucării – în sufletul meu i-am păstrat ca pe copiii pe care îi lăsasem. Umblă bezmetici care cum vor. Nu au noțiunea familiei. Nu știu să mai mănânce toți la masă. Nu le mai place mâncarea făcută de mine. Vor totul de

cumpărat. Nu văd în mine o mamă care îi iubește, ci doar pe cineva care trimite bani. Cer bani mulți și cheltuie mult pe haine, pe distracții, pe nimicuri. Nu au nimic sfânt și nu prețuiesc nimic.

— Îi condamni?, îndrăzni Daria să întrebe.

— Nu! Caut să-i înțeleg. Mă condamn pe mine pentru tot ce s-a întâmplat, dar nu am găsit altă soluție atunci. S-au adaptat. Viața nu are căi de mijloc, ci doar două: te adaptezi sau mori.

— E plină țara de copii ca ei.

— Îi urăsc pe guvernanți, pe conducători! Cum au putut să condamne o generație întreagă la rătăcire prin lume?!

Daria tăcea. Se gândea la tatăl ei care a fost parlametar postdecembrist și om de afaceri de succes și la mama ei care acum lucra în Ministerul Sănătății. A zâmbit amar, gândind că ei s-au adaptat bine la democrație. Tot bine le-a fost și în dictatură. Avea certitudinea că, dacă mâine ar veni iar comuniștii, părinților ei le-ar fi tot bine. Și-a lăsat părinții rătăciți printre gânduri niciodată sfârșite și s-a întors la Ștefănică.

— Și eu m-am învățat fără România. Am probleme de adaptare aici. M-am învățat cu viața, mâncărurile și obiceiurile din Italia. În România e mai rău decât când am plecat. Trebuia să-mi dau seama că prind rădăcini acolo când am început să mă obișnuiesc să mi se spună Ștefănică în loc de Ștefănică. E dureros, e groaznic ce simt, dar nu pot minți că mă simt acasă și în Italia.

— Nu se poate!, țipă Daria.

— Și eu am crezut că nu se poate, dar acum asta simt. Mai este și alt paradox: cei din străini mor de dor de casă, mănâncă pâine cu lacrimi și visează întoarceri acasă miraculoase, cei din țară toți vor să plece. Nu știu ce viitor ne așteaptă ca țară, dar România mea moare puțin câte puțin cu fiecare român plecat...

— Nu mai simți nimic pentru acest pământ?, își țipă întreba-rea Daria.

— Da. Simt. Milă. Durere. Rar, dor. Regret... Nu mă privi cu ură pentru ceea ce simt. Nu eu am omorât în mine România, ci România ca stat nu a vrut să rămân româncă în veci.

— Nu se poate! Nu se poate, Ștefănică!

— Ba se poate, Daria. Atunci, când am venit prima dată acasă, de cum am intrat pe aeroport, vameșii mi-au cerut mită că depășesc cu câteva sute de grame greutatea bagajului. În Italia nu am depășit. Deci cântarele vameșilor italieni sunt diferite de cele ale românilor. Felul de a se comporta al funcționarilor este incomparabil. Acolo toată lumea te respectă și e în slujba ta. Aici... Ștefănică nu își termină fraza, ci făcu cu mâna un gest de lehamite. A trebuit să-mi schimb buletinul și pașaportul. Am stat la cozi interminabile. Mereu intrau în față cei cu pile. În Italia nu există așa ceva. Până la urmă, am dat și eu cincizeci de euro, căci altfel nu reușeam să le fac. Exact când eram acasă băiatul cel mic a trebuit să fie operat de apendicită. L-am dus de urgență la spital. Nimeni nu s-a uitat la el până când nu am dat bani. Am aflat cât trebuie să dau la fiecare: un milion anestezistului, trei milioane doctorului care operează, apoi asistentelor și femeilor de serviciu. Schimbarea pansamentului costă, schimbarea lenjeriei de pat costă... Nu de România asta mi-a fost dor sfâșietor! Cât am trăit în Italia m-am învățat cu altă viață, cu alt mod de organizare a societății. Acum îmi este imposibil să trăiesc în România!

Daria și-a ascuns fața în palme. Doamne Dumnezeu!, exclamă.

— Copiii nu mai aveau nevoie de mine deloc. Îmi lăsau impresia că îi încurc și că de-abia așteaptă să plec. Elia mă suna în fiecare zi. Plângea. Se ruga de mine să mă întorc. Avea nevoie de mine. Și Silvana și Oriana mă sunau. Îmi spuneau că tatăl lor, Elia, se simte mai rău de când am plecat, plânge încontinuu și ele se tem să nu moară. Pământul țării mele nu mai era ca în amintirile mele, ci era sălbătic, năpădit de buruieni și spini, nelucrat. Nici cerul nu mi se mai părea altfel. În România nimeni nu avea nevoie de mine și nu îmi găseam locul și rostul. În Italia familia Anastasia îmi ducea dorul și mă chema mereu înapoi. Nu am stat tot concediul atunci în România. Am stat doar două săptămâni și m-am dus înapoi. Când am văzut casa lui Elia din Roma, inima mi s-a

zbătut în piept nebună; i-a fost dor de acea casă. Pierdusem tot: copii, familie, neamuri, țară... Văzând acea casă m-am gândit că singurul liman, singura iubire, singura siguranță și stabilitate din viața mea este familia Anastasia.

— Dar ai trecut de la o extremă la alta!... Nu tu ai plâns la Columnă?! Nu tu erai mândră că ești româncă?! Nu tu simțeai că pământul, cerul și păsările țării tale sunt mai altfel decât în oricare alt loc de pe pământ!, țipă Daria și o opri din vorbit.

Ștefănică a tăcut brusc. O privea pe Daria adânc și ochii ei ardeau. Țipa din ei durerea și neputința.

— Mi s-a luat fericirea de a fi mamă! Nu mi s-a dat șansa să muncesc în țara mea și să îmi cresc copiii! I-am găsit străini de mine și eu am venit înapoi străină de ei. Nu am mai știut să împărțim pâinea împreună la masă și să ne bucurăm fericiți că o mâncăm la un loc. Dacă trăiai asta în locul meu, rămâneai româncă?! Făceai declarații patriotice despre țară?! A fi mamă e un sentiment mai înalt și mai puternic decât a fi româncă. Țara – rana asta din inima mea – a omorât mama din mine! Eu am omorât româncă!

— O, nu, Stefania! O, nu!

— Spune-mi Ștefănică!, țipă femeia și Daria nu știa de unde izvorăște atâta furie dintr-o ființă atât de mărunță.

— Deci ești româncă, dacă vrei să-ți spun Ștefănică, nu Stefania!

Ștefănică tăcea confuză. Era straniu că nu suporta să i se spună în România Stefania.

— Nu mai știu cine sunt. Nu știu ce-i cu mine. Nu mai știu cărui pământ îi aparțin. Cuvintele ei au sunat ca un bocet.

Și una și alta și-au strâns hainele pe lângă trup. Afară vântul sufla hain și ele îl simțeau răcindu-le trupul în casă. Tot Ștefănică simți nevoia să vorbească și vorbind voia să înțeleagă tot ce s-a întâmplat cu ea. Încă nu era conștientă că drama ei nu e unică, ci e drama tuturor dezdăcinaților.

— După ce m-am întors la Roma, nu mi-a mai fost dor de casă atât de acut ca înainte. Mă încerca uneori un abur de durere și de

regret după România mea din copilărie, după România mea de când îmi erau copiii mici și eu, alături de ei, mamă, dar de România pe care am găsit-o când am venit acasă, niciodată. Nu mai făceam ore la curățenie. Stăteam tot timpul cu Elia. Acesta era cu totul în grija mea. Nu mai putea merge nici la baie. Căzuse la pat. Nu suporta să plec nicio secundă de lângă el. Îi eram la fel de vitală ca aerul. Am agonizat împreună. L-am îngrijit. L-am spălat. L-am hrănit. L-am iubit... Ultima lună de viață și-a petrecut-o în spital conectat la aparate. Făceam cu rândul de veghe lângă el. Eu, Oriana și Silvana. Nu voiam să moară singur. Toți spuneau că e în comă și că nu mai știe nimic, dar eu știam că mă aude și că știe că sunt lângă el. Îi vedeam pleoapele zbatându-se când îi vorbeam și îi simțeam degetele strângându-se ușor, așa cum simți inima unui pui de pasăre bătând când îl ții în palmă, când eu îi strângeam mâna. În perioada cea mai grea, dinaintea morții lui Elia, a început scandalul cu italiana omorâtă de țiganul român. Îmi era frică pe stradă, în metrou, în magazin. Vorbeam numai italiana și ascundeam că sunt româncă. Silvana m-a certat când și-a dat seama că ascund că sunt româncă.

— Nu face asta. Îți mutilezi sufletul. De țara și de naționalitatea ta nu te poți dezbrăca. Nu e o rochie demodată pe care o dai jos că nu se mai poartă, mi-a spus.

— Dar italienii ne batjocoresc. O româncă a fost lovită în metrou doar pentru că a vorbit românește. Ana – prietena mea – care lucrează la aceleași familii la curățenie de când e în Italia este jignită, umilită, certată! Vrea să plece acasă!, am țipat spre Silvana și ea nu a mai spus nimic.

— A fost foarte greu în perioada aceea, își continuă Ștefănică povestea, dar trebuie să mărturisesc cu mâna pe inimă că am avut un sprijin necondiționat în familia Anastasia. Elia a murit între Crăciun și Anul Nou. Eu am fost cu el când a murit. L-am plâns ca pe un tată. După înmormântare, aproape două luni, m-am ocupat de curățenia casei și văruit. Acum am venit în România.

— Ce vei face?, întrebă Daria.

— Mă întorc în Italia. Nu stau mult aici. Nu îmi găsesc locul. În țara asta moare speranța. Nu există proiecte de viitor și nădejde de mai bine. Acolo există.

— Chiar nu mai simți nimic pentru acest pământ?

— Simt durere. România e în mine ca o rană... Ștefănică tăcea. Era îngândurată. Caută cuvinte să spună ce simte și apoi întreabă repezit: Aveți copii?

Daria dă din cap că nu.

— Deci nu aveți cum ști ce simte o mamă când e ruptă de copii...

— Nu. Nu am cum ști... Vocea Dariai era șoptită.

— Dar foame v-a fost și nu ați avut ce mânca? Dar frică că nu aveți cu ce vă îmbrăca și hrăni copiii v-a fost? Teamă că vă pierdeți locul de muncă ați trăit? Că nu sunt bani de plătit lumina, apa, căldura, pâinea? Frică că poți fi scoasă pe drumuri cu tot cu copiii din bloc, pentru că ai datorii la întreținere, ați trăit?

— Nu. Nu am trăit nimic din toate astea. Nu știu cum este.

— Dacă ați fi simțit și trăit toate astea, de-abia apoi puteați să-mi vorbiți frumos și poetic despre țară, patriotism, dor. Toate astea se termină când nu ai pâine pentru prunci. Puteați să mă judecați, numai dacă trăiați toate astea în locul meu și rămâneați româncă și îndrăgostită de țară.

Daria stătea cu capul plecat în fața Ștefănicăi. Nu găsea cuvintele potrivite să vorbească. Nu mi-a fost niciodată foame. Nu mi-a fost niciodată teamă că îmi pierd casa sau serviciul. Nu mi-a fost niciodată frică de ziua de mâine. Nu am avut copii de care să fiu ruptă. Nu am devenit o străină pentru copiii mei. Eu am fost o favorizată a sorții... gândea și realiza că nu are dreptul să o judece pe femeia din fața ei câtă vreme nu a trăit ceea ce a trăit ea.

— Deci acum ești italiancă?, trage concluzia finală, fără a pune nicio inflexiune specială în voce.

— Nu sunt! Cum să fiu?, țipă repezit și cu furie în voce Ștefănică.

— Dar ai spus... Daria s-a oprit negăsindu-și cuvintele. Nu mai înțelegea nimic. Ochii ei se înfig ca două săgeți de foc în ochii Ștefănicăi și mai mult din ei decât de pe buze a țipat o întrebare la fel de răvășitoare ca un glonț: Dacă nu ești româncă, ce ești...!?

Vântul afară a înnebunit. Șuieră, geme aproape omenesc, aruncă cu furie zăpadă viscolită în ferestre și amplifică întrebarea Dariai, repetând ca un ecou: Dacă nu ești româncă, ce ești!?!....

Ștefănică are păsări negre în ochi, ce își fâlțâie nemilos prin iris aripile îndoliate. Pe față întrebarea îi dăltuiește trăsături de piatră. Se simte ca în noaptea aceea la Fontana di Trevi și apoi la Columnă. Își ascunde fața în palme. Nu o mai suportă pe Daria, nu mai suportă vântul și iarna, dar mai ales nu poate suporta întrebarea aceea ce i se înfipsea ca un cuțit în inimă.

Daria a intuit tot ce s-a întâmplat cu ea. Are probleme mari de identitate după atâta rătăcire prin lume. S-a ridicat fără niciun zgomot de la masă, s-a dus în camera cealaltă și a pus un CD cu „Iarna simfonic” de Tudor Gheorghe. Înfrigurată, căuta melodia pe care o ascultase toată iarna și ale cărei cuvinte le știa pe de rost: „Colindul celui fără de țară”. Sunete divine, viori vii care, în loc de sunete, plâng cu dor au umplut camera. Simbioza era perfectă între muzică, vers, artist și rezultatul era o împărtașanie sacră cu dor. Daria a luat niște hârtii de pe masă și s-a întors la Ștefănică. Aceasta era tot așa cum o lăsase. O piatră cu fața în mâini.

Vocea îngerului neamului românesc și versurile lui Adrian Păunescu nu par a o atinge pe Ștefănică. Neclintită, îndepărtată, cu fața ascunsă, lăsa impresia că a împietrit, că nu simțea nimic. Degeaba se loveau de ferestre versuri sublime cântate cu har:

*„Unde-ai fi și unde te-ai tot duce
Cât ai fi de rău sau cât de bun,
Că mai crezi sau nu mai crezi în cruce
Cel mai greu îți este de Crăciun.
Când se strâng străinii pe la case*

*Și aprind lumini în pomii lor,
Ți se face mare frig în oase
Și de țară ți se face dor.*

.....

*Unde-ai fi și orice-ai fi, bătrâne,
Dacă dorul șalele ți-a frânt,
Și atât din tot îți mai rămâne
Să te-așezi cu fața la pământ.
Și să plângi când toți în sărbătoare
Hobotesc de parcă te-ar sfida,
Și să plângi durerea ta cea mare
Și să plângi de dor de țara ta.”*

Și degeaba țipa din colind chemarea către casă a puilor răătăciți prin lume, căci ea nu vrea să audă nimic. Colindul s-a sfârșit. Sunetele s-au stins. În aer a rămas ceva din aerul unei catedrale în care intri cu sfială. Daria s-a cutremurat a plâns. Nu poate asculta cântecul ăsta decât plângând. A repetat fiecare vers, l-a simțit, l-a trăit, l-a lăsat să-i devoreze întregul trup din oase până în gene și din moarte până-n vis. O doare rău că Ștefănică nu a simțit nimic, dar nu o condamnă.

Era iar tăcere în casă și în tăcerea grea mai plutea trăirea, vibrația, sentimentul de inimă frântă din vers și cânt.

Greoi, gemând, la fel de încet cum urcă soarele pe cer dimineața, dar și la fel de sigur, au coborât brațele Ștefănicăi de la ochi și chipul din spatele mâinilor era renăscut, era spălat de înstrăinare, era sigur pe ce are și ce nu are. Nu plângea cu lacrimi și totuși plângea. Nu țipa cu cuvinte și totuși țipa. Nu știa multe despre istorie, trecut, soartă, om, ci puține, dar clare. Plânsul lui Tudor Gheorghe și versul lui Adrian Păunescu i-au spălat sufletul.

— Sunt româncă! Ce spune El în colinda asta am simțit la fiecare sărbătoare prin străini. Mi-am simțit oasele pline de frig. Cum

poate ști poetul cum m-am simțit eu prin străini?!... România e răstignirea și învierea mea.

— Poeții adevărați simt pentru întreaga națiune. Sunt antenele trăirilor și durerilor noastre, Ștefănică. E prea mult, dacă te rog să citești și asta?, a întrebat Daria cu sfială. Nu voia să o chinuie fără rost, ci doar să o ajute să se întoarcă înapoi spre ce a fost cândva, să o regăsească în ea îngropată sub durere, rătăcire și soartă haină pe acea femeie care a trăit starea excepțională de identificare cu neamul ei la Columna lui Traian și care a depășit greutatea de neimaginat prin lume. E păcat să se piardă trăirea aceea înaltă din ea sub pulbera vieții și a durerii. Alții, ce nu au ajuns niciodată atât de sus cu simțirea, pot să se piardă, pot să se rătăcească, dar nu ea. Nimic nu ar mai avea rost... Toată rătăcirea, vânzarea în Sicilia, alungarea și jignirile Debovei, întâmplarea cu scriitorul, ar mai fi o lecție dacă ea nu ar mai ști cine e! La ce bun lupta?! La ce bun toată durerea și răstignirea între lumi dacă ai uitat de unde ai plecat?!...

Ștefănică și-a plecat ochii pe hârtiile date de Daria. Citea fără a mai auzi ce îi spunea Daria: E ceva frumos. Am textul pentru o lecție cu elevii mei. Toți spun că pleacă în lume când termină școala. Vreau să folosesc colinda și acest text pentru o lecție de dirigenție despre patriotism.

În fața ochilor Ștefănicăi cuvintele curg ca o apă, ca un cântec de demult pe care îl știa ființa ei, l-a uitat și acum și-l amintește:

PATRIOTISMUL – FRATELE DORULUI

Ce e patriotismul? Mai există? Se mai poartă? O fi lacrima de crocodil ce o varsă oamenii politici în campanie electorală când ne cerșesc voturi, prefăcându-se că le pasă de țară, când, de fapt, lor nu le pasă de nimic?... O fi poza vedetelor de televiziune, ce simt un singur sentiment și acela paroxistic și anume, narcisismul, care din când în când se fac că le doare, de mor, sărăcia, mizeria, boala din țară?...

Sunt scriitoare și totuși nu știu să spun ce e patriotismul...